

Edunvalvojan työskentely lapsen kanssa

Hanna Savolainen

18.10.2019

Edunvalvontatyö lapsen kanssa pitää sisällään ainakin

1. Perehtymisen lapsen asiaan ja luottamuksellisen suhteen luomisen lapseen
2. Tiedon antamista lastensuojelusta ja meneillään olevista prosesseista
3. Lapsen mielipiteen selvittämistä ja sen välittämistä lastensuojeluun / oikeuteen
4. Edunvalvojan oman näkemyksen muodostamista lapsen tilanteesta ja jatkuvaa lapsen edun arviointia
5. Toimimista aktiivisesti lapsen edun mukaisesti

1. Perehtyminen lapsen asiaan ja luottamuksellisen suhteen luominen lapseen

- Lastensuojelun (ja oikeuden) asiakirjoihin perehtyminen.
- Perhehoitajien / huoltajien / laitoksen työntekijöiden haastatteleminen.
- Lapsen kahdenkeskinen tapaaminen turvallisessa/puolueettomassa ympäristössä. Rehellisyys ja avoimuus keskusteluissa.
- Tarpeen mukaan myös eri kokoonpanoissa tapahtuva lapsen tapaaminen esim. yhdessä perhehoitajien, sisarusten tai vanhempien kanssa.
- Edunvalvontapäätös ja lapsen tilanne ohjaavat työskentelyä kestoaltaan, tavoitteiltaan ja siten myös lapsen kanssa työskentelyn tarve määrittyy.

2.Tiedon antaminen lapselle lastensuojelusta ja meneillään olevista prosesseista

- Lapselle kertominen edunvalvojan tehtävistä ja toiminnasta – Edunvalvoja on lapsen oma puolueeton työntekijä määrättyssä tehtävässä lastensuojeluprosessissa.
- Lapselle kertominen meneillään olevista lastensuojelun prosesseista ja kysymyksiin vastaaminen, esim. millä aikataululla prosessi etenee, mitä vaiheita prosessissa on, miksi sosiaalityöntekijät vievät prosessia eteenpäin, millaisia päätöksiä prosessin jälkeen voi tulla, mistä asioista lastensuojelun asiakassuunnitelmissa päätetään, millaisia oikeuksia lapsella on prosessiin liittyen.

3.Lapsen mielipiteen selvittäminen ja sen välittäminen lastensuojeluun / oikeuteen

- Lapsen kanssa työskentely erilaisin menetelmin lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden, mm. piirtämällä, kirjoittamalla, keskustelemalla, leikkimällä, erilaisia kortteja käyttämällä, lenkkeilemällä. Menetelmiä valitessa on hyvä huomioida lapsen vahvuudet.
- Asiakirjojen läpi käyminen lapsen kanssa.
- Avustaminen lapsen mielipiteen kirjaamisessa.
- Lapsen mielipiteen toimittaminen lastensuojeluun tai oikeuteen.

4.Oman näkemyksen muodostamista lapsen tilanteesta ja lapsen edun arviointi

- Edunvalvoja muodostaa oman näkemyksensä lapsen tilanteesta lapsen kanssa käytyjen keskustelujen, asiakirjojen ja haastatteluiden perusteella.
- Lapselle kerrotaan perustellusti edunvalvojan näkemys lapsen tilanteesta ja niistä asioista, jotka vaikuttavat tähän arviointiin.
- Lapsen ja edunvalvojan mielipiteet voivat olla toisistaan eriäviä.
- Lapsen kanssa keskustellaan hänen etua arvioivista lastensuojelun teemoista, kuten sijaishuoltopaikasta, yhteydenpidosta läheisiin ja ystäviin, harrastusten tukemisesta, raha-asioista.

5. Aktiivinen lapsen edun mukainen toiminta

- Yhteydenpito lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai muihin tarvittaviin tahoihin. Lapsen tilanteesta tiedottaminen, lapsen toiveiden eteenpäin vieminen esim. toive tapaamiskäytäntöjen muuttamisista tai asiakasneuvotteluissa/oikeudessa lapsen kuuleminen ilman muiden asianosasten läsnäoloa.
- Päätöksiin kantaa ottaminen ja niistä valittaminen.
- Lapsen edun esille tuominen asiakassuunnitelman neuvotteluissa.

Esimerkkejä lapsen kanssa työskentelystä eri lastensuojelun prosesseissa

Hallinto-oikeusprosessi

- Lapsen kirjallisen selityksen tekemisessä avustaminen.
- Lapsen valmistaminen suulliseen käsittelyyn.
- Lapsen oikeus henkilökohtaiseen kuulemiseen.
- Lapsen huomioiminen oikeuskäsittelyn ajan.
- Keskustelu oikeusistunnon jälkeen sen läpikäymiseksi.
- Päätöksen odottaminen ja sen läpi käyminen. Oikeus päätöksestä valittamiseen.

Sijaishuollon pitkäaikainen edunvalvonta

- Lapsen tilanteesta tietoisena oleminen: lapsen tapaamiset, kuukausikoosteet, yhteydenpito sosiaalitoimeen
- Lapsen edun esille tuominen päätöksenteossa esim. yhteydenpidon osalta, valitusprosesseissa, muutosprosesseissa
- Lastensuojelun asiakassuunnitelmiin ja neuvotteluihin osallistuminen.